

Sygn. akt II PK 257/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z powództwa A. A.
przeciwko Bankowi [...] Spółce Akcyjnej
z udziałem Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego w W.
o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 11 marca 2014 r., sygn. akt XXI Pa 616/13,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie
obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 marca 2014 r., XXI Pa 616/13, Sąd Okręgowy w Warszawie, na skutek apelacji pozwanego Banku [...] Spółki Akcyjnej w W., w sprawie z powództwa A.A. o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu, przy udziale Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego w W., zmienił wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Żoliborza - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 23 maja 2013 r. w punkcie I w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9.735,98 zł tytułem odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3),

oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 5), odrzucił apelację pozwanego w zakresie kosztów zastępstwa prawnego przed Sądem pierwszej instancji (pkt 2), zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II nakazując ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy Żoliborza w Warszawie kwotę 912 zł tytułem opłaty od pozwu (pkt 4), oraz zniósł między stronami koszty procesu w drugiej instancji (pkt 6).

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, obniżył natomiast wysokość kwoty zasądzzonego odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu, uwzględniając kwotę nienależnie wypłaconej powódce odprawy pieniężnej. Sąd drugiej instancji, uznając, że powódka nie udowodniła wysokości poniesionej szkody niemajątkowej, oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Powyższy wyrok zaskarżył w części (odpowiadającej pkt 3 wyroku) skargą kasacyjną pełnomocnik powódki, zarzucając naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię - art. 18^{3d} k.p., „polegającą na nieuwzględnieniu, wynikającego z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (zasady lojalnej współpracy), obowiązku interpretacji art. 18^{3d} k.p. zgodnie z celem i treścią art. 17 dyrektywy 2000/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. UE z 2000 r., L 303, str. 16), przy czym nieprawidłowość przyjętej przez Sąd Okręgowy wykładni art. 18^{3d} k.p. polegała na bezpodstawnym przyjęciu, że z przepisu tego wynikał obowiązek udowodnienia przez powódkę wystąpienia i wysokości szkody niemajątkowej jako przesłanki zasądzenia odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu”. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku „w części obejmującej oddalenie powództwa o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania ponad zasądzoną punktem 3 wyroku kwotę 8.935,98 złotych, a także o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie temu Sądowi w innym składzie” wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zarysowanej w orzecznictwie rozbieżności dotyczącej przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej na gruncie art. 18^{3d}

k.p. W ocenie skarżącego prezentowane przez niego stanowisko interpretacyjne jest bliskie jednemu z dwóch poglądów sformułowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 3 kwietnia 2008 r. II PK 286/07 (OSNP 2009 nr 15-16, poz. 202) - „odszkodowanie z art. 18^{3d} k.p. widziane jest w tym orzeczeniu jako sankcja za samo naruszenie zasady równego traktowania, zaś na jego wysokość mają wpływ rodzaj i intensywność działań dyskryminacyjnych, nie zaś wystąpienie szkody i jej wysokość”. Natomiast wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r. I PK 242/06 (OSNP 2008 nr 7-8, poz. 98) i z dnia 7 stycznia 2009 r. III PK 43/08 (OSNP 2010 nr 13-14, poz. 160), wiąże „odszkodowanie, o którym mowa w art. 18^{3d} k.p., przede wszystkim z wystąpieniem szkody, a tylko w przypadku nieadekwatności ustalonego w ten sposób odszkodowania, dopuszcza również zasądzenie wyższej kwoty odszkodowania, mającego w odpowiedniej części cechy rekompensaty za szkodę niemajątkową”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecnictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, stąd też ewentualna możliwość dalszego postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe (por. art. 177 ust. 1 Konstytucji),

które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5). Tymczasem zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej,

wskazujące na potrzebę wykładni art. 18^{3d} k.p. wobec rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącej przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, jest pozorne i nie wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Wskazany w skardze wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2008 r. II PK 286/07 dotyczył odmiennego stanu faktycznego, zaś Sąd Najwyższy nie odnosił się w nim do kwestii wpływu występowania szkody niemajątkowej na wysokość odszkodowania, a tym samym trudno wskazywać na rozbieżność orzecznictwa w powiązaniu z pozostałymi wskazanymi w skardze kasacyjnej orzeczeniami Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r. I PK 242/06 i z dnia 7 stycznia 2009 r. III PK 43/08. Należy przypomnieć za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2013 r., III PK 31/12 (OSNP 2013 nr 23-24, poz. 275), że skutek naruszenia przez pracodawcę zasady równego traktowania pracowników w zatrudnieniu nie ma znaczenia dla istoty jego odpowiedzialności, gdyż samo to naruszenie jest sankcjonowane prawem pracownika do minimalnego odszkodowania, określonego w art. 18^{3d} k.p. Natomiast niekorzystne dla pracownika skutki tego naruszenia prawa przez pracodawcę mają wpływ na wysokość odszkodowania, jeżeli uszczerbek, którego doznał pracownik, przekracza wartość odszkodowania minimalnego. Trzeba mieć przy tym na uwadze, że art. 18^{3d} k.p. nie ogranicza odpowiedzialności pracodawcy do szkody w mieniu pracownika, a więc obejmuje ona także szkodę na osobie i naruszenie dóbr osobistych pracownika, co nie jest objęte roszczeniami z art. 45 § 1 k.p. Odmienne niż ten przepis, art. 18^{3d} k.p. nie przewiduje górnej granicy odszkodowania. Odszkodowanie, o którym mowa w art. 18^{3d} k.p., obejmuje natomiast wyrównanie uszczerbku w dobrach majątkowych i niemajątkowych pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2009 r. III PK 43/08).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.